

BOSNA I HERCEGOVINA
Konkurencijsko vijeće

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
Конкуренијски савјет

R J E Š E N j E

**po Zahtjevu Udruženja predstavnika međunarodnih proizvođača lijekova u Bosni i
Hercegovini protiv Vlade Županije Sarajevo**

**Sarajevo
Listopad, 2008. godine**

Broj: 01-01-26-048-36-II/07
Sarajevo, 22.10.2008. godine

Na temelju članka 42. točka g), a u svezi s člankom 4. stavak (1) točka b) Zakona o konkurenciji ("Službeni glasnik BiH", br. 48/05 i 76/07) u postupku pokrenutom po Zahtjevu, broj: 01-01-26-48-II/07 od 26.12.2007. godine, podnesenom od strane Udruženja predstavnika međunarodnih proizvođača lijekova u Bosni i Hercegovini, zastupanom po odvjetniku Selimović Almiru, Maršala Tita 29, 71000 Sarajevo, protiv Vlade Županije Sarajevo, Reisa Džemaludina Čauševića 1, 71000 Sarajevo, Konkurencijsko vijeće na 74. (sedamdeset i četvrtoj) sjednici održanoj dana 22.10.2008. godine, donijelo je

R J E Š E N J E

1. Utvrđuje se da Vlada Županije Sarajevo člankom 20. Odluke o listi lijekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava Zavoda zdravstvenog osiguranja Županije Sarajevo kao i načinu njihovog propisivanja i izdavanja ("Službene novine Županije Sarajevo", broj: 02/08) sprječava, ograničava i narušava tržišnu konkurenciju na tržištu izdavanja lijekova na recept koji se nalaze na Listi lijekova osiguranim licima na teret novčanih sredstava Zavoda zdravstvenog osiguranja Županije Sarajevo na području Županije Sarajevo, u smislu članka 4. stavak (1) točka b) Zakona o konkurenciji.
2. Nalaže se Vladi Županije Sarajevo da u vremenskom roku od 3 (tri) mjeseca izmijeni članak 20. Odluke iz točke 1. ovog Rješenja na način da Komisija za lijekove u predviđenim rokovima može vršiti zamjenu lijekova inozemnih proizvođača koji se nalaze na Listi lijekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja na području Županije Sarajevo pod istim uvjetima i kriterijima utvrđenim za izbor proizvođača lijeka koji se uvrštava na Listu lijekova.
3. Nalaže se Vladi Županije Sarajevo da u ostavljenom vremenskom roku dostavi dokaze o izvršenju obveze iz točke 2. ovog Rješenja Konkurencijskom vijeću.
4. Ovo Rješenje je konačno i bit će objavljeno u "Službenom glasniku BiH", službenim glasilima entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

O b r a z l o ž e n j e

Konkurencijsko vijeće je dana 26.12.2007. godine, pod brojem: 01-01-26-48-II/07, zaprimilo Zahtjev za pokretanje postupka, podnesen od strane Udruženja predstavnika međunarodnih proizvođača lijekova u Bosni i Hercegovini (u daljnjem tekstu: Udruženje ili Podnositelj zahtjeva), koje zastupa odvjetnik Selimović Almir, Maršala Tita 29, 71000 Sarajevo, protiv Vlade Županije Sarajevo, Reisa Džemaludina Čauševića 1, 71000 Sarajevo, radi utvrđivanja usuglašenosti Odluke o listi lijekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava Zavoda zdravstvenog osiguranja

Županije Sarajevo, kao i načinu njihovog propisivanja i izdavanja, broj: 02-05-7141/17/02 od 04.04.2002. godine ("Službene novine Županije Sarajevo", broj: 13/02, u daljnjem tekstu: Odluka), sa Zakonom o konkurenciji (u daljnjem tekstu: Zakon).

Uvidom u dostavljeni Zahtjev i priloženu dokumentaciju Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da isti nije kompletan, te je tražilo dopunu Zahtjeva dopisima broj: 01-01-26-048-1-II/07 od 04.01.2008. godine, broj: 01-01-26-048-5-II/07 od 21.02.2008. godine i broj: 01-01-26-048-7-II/07 od 13.03.2008. godine.

Tražene podatke Podnositelj zahtjeva dostavio je dopisima zaprimljenim pod brojem: 01-01-26-048-4-II/07 od 05.02.2008. godine, brojem: 01-01-26-048-6-II/07 od 29.02.2008. godine i brojem: 01-01-26-048-8-II/07 od 24.03.2008. godine.

Sukladno članku 31. stavak (2) Zakona, Konkurencijsko vijeće je na zahtjev Podnositelja zahtjeva, koji je zaprimljen dana 16.01.2008. godine, pod brojem: 01-01-26-048-2-II/07, dopisom broj: 01-01-26-048-3-II/07 od 16.01.2008. godine, odobrilo produženje roka za dopunu i kompletiranje Zahtjeva.

Nakon dostave traženih podataka Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da je Zahtjev kompletan sukladno članku 28. stavak (1) Zakona, te dana 07.05.2008. godine, pod brojem: 01-01-26-048-9-II/07, Podnositelju zahtjeva izdalo Potvrdu o prijemu kompletnog i urednog zahtjeva sukladno članku 28. stavak (3) Zakona.

Podnositelj zahtjeva u Zahtjevu je naveo:

- da se člankom 18. stavak 3. Odluke ukida konkurencija u javnim nabavkama, jer su domaći proizvođači lijekova u povoljnijem položaju od inozemnih proizvođača lijekova. Kao razlog navodi se da je pomenutom odredbom propisano da se lijek sa zaštićenim nazivom inostranog proizvođača automatski skida sa liste lijekova koje građani mogu dobiti na teret Fonda zdravstvenog osiguranja Županije Sarajevo, u slučaju kada domaći proizvođač lijekova stavi u promet lijek identičnog sastava, jačine i pakovanja, tada se lijek inostranog proizvođača automatski zamjenjuje sa zaštićenim nazivom domaćeg proizvođača;
- da Odluka osigurava domaćim proizvođačima prevladavajući položaj, koji oni redovito zlorabe. Tu se ukazuje na činjenicu da kada se lijek inostranog proizvođača na tržištu pokaže interesantan i profitabilan, domaći proizvođač registrira i stavlja u promet lijek istih svojstava, a da nije morao ulagati znatna sredstva za istraživanje tržišta, što je prethodno da bi došao na listu morao učiniti inostrani proizvođač;
- da država ima opravdan interes da zaštiti domaćeg proizvođača, ali da je ovaj način zaštite neprimjeren jer je domaći proizvođač u puno povoljnijem položaju od inostranog proizvođača, zbog činjenice da njegov proizvod nije opterećen carinskim dažbinama i ima mogućnost povrata PDV-a. Pored toga navodi se da je člankom 3. stavak 2. Odluke o obveznom korištenju preferencijalnog tretmana domaćeg u postupku javnih nabavki ("Službeni glasnik BiH", br. 105/06), domaćem proizvođaču obezbjeđena i dodatna pogodnost prilikom računanja cijena ponuda, gdje se u svrhu poređenja ponuda, ista umanje za preferencijalni faktor cijene domaćih proizvoda u visini od 10%;
- da je Prijedlog nove Odluke koja regulira istu problematiku, iz listopada 2007. godine, u pripremi i da postoji bojazan da će se usvojiti bez davanja mišljenja Konkurencijskog

vijeća, iako bi u smislu članka 25. stavak 2. Zakona, predlagač navedenog propisa bio dužan to učiniti.

U članku 18. stavak 3. Odluke je propisano da se izmjene i dopune ove Odluke, odnosno Liste lijekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava obveznog zdravstvenog osiguranja na području Županije Sarajevo, vrše na način i po postupku na koji su doneseni izuzev u slučaju kada domaći proizvođač stavi u promet lijek identičnog sastava, jačine i pakovanja, koji se već nalazi na listi sa zaštićenim nazivom inostranog proizvođača, kada se automatski zamjenjuje sa zaštićenim nazivom domaćeg proizvođača.

U vrijeme podnošenja Zahtjeva, na snazi je bila navedena Odluka iz 2002. godine. Međutim, u toku postupka razmatranja i dopune Zahtjeva, a prije donošenja Zaključka o pokretanju postupka, stupila je na snagu nova Odluka o listi lijekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava Zavoda zdravstvenog osiguranja Županije Sarajevo, kao i načinu njihovog propisivanja i izdavanja, broj: 02-05-180-9/08 od 10.01.2008. godine ("Službene novine Županije Sarajevo", broj: 02/08, u daljnjem tekstu: nova Odluka) o čemu je Podnositelj zahtjeva u dopisu broj: 01-01-26-048-4-II/07 od 05.02.2008. godine obavijestio Konkurencijsko vijeće.

Članom 20. nove Odluke se navodi da redovitom godišnjom revizijom i svaka tri mjeseca Komisija za lijekove vrši zamjenu lijekova inostranog proizvođača koji se nalaze na Listi lijekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava obveznog zdravstvenog osiguranja na području Županije Sarajevo sa lijekom domaćeg proizvođača registriranog na području Federacije BiH, identičnog generičkog sastava, oblika i jačine, za koji je u međuvremenu dobijeno odobrenje nadležnog organa za stavljanje lijeka u promet i podnesen zahtjev Komisiji za uvršavanje na Listu lijekova. Dalje se navodi da u slučaju kada dva ili više domaćih proizvođača registriranih na području Federacije BiH registriraju lijek istog generičkog sastava, oblika i jačine u odnosu na lijek inostranog proizvođača koji se već nalazi na Listi lijekova, ravnopravno se stavljaju na istu kao zamjena lijeka inostranog proizvođača.

Analizom navoda Podnosioca zahtjeva, kao i dokumentacije dostavljene uz Zahtjev za pokretanje postupka, Konkurencijsko vijeće je ocijenilo da se povrede Zakona koje navodi Podnositelj zahtjeva ne mogu utvrditi bez provođenja postupka, te je dana 13.05.2008. godine pod brojem: 01-01-26-048-11-II/07, donio Zaključak o pokretanju postupka. Zaključak o pokretanju postupka je pokrenut protiv Vlade Županije Sarajevo zbog osnovane sumnje da postoji povreda članka 4. stavak (1) Zakona.

Zahtjev je podnesen protiv članka 18. Odluke, tada važeće Odluke. U međuvremenu, Vlada Županije Sarajevo je usvojila novu Odluku koja članku 20. na sličan način kao i u ranijoj Odluci u članu 18., uređuje način zamjene lijekova inozemnih proizvođača lijekova domaćim proizvođačima.

Sukladno članku 33. stavak (1) Zakona, Konkurencijsko vijeće je po jedan primjerak Zaključka o pokretanju postupka i Zahtjeva za pokretanje postupka, aktom broj: 01-01-26-048-16-II/07 od 14.05.2008. godine, dostavilo na odgovor Vladi Županije Sarajevo i Pravobranilaštvu Županije Sarajevo.

Vlada Županije Sarajevo, zastupana po Pravobranilaštvu Županije Sarajevo, dostavila je traženi odgovor, koji je od strane Konkurencijskog vijeća zaprimljen dana 28.05.2008. godine, pod brojem: 01-01-26-048-17-II/07.

Pravobranilaštvo Županije Sarajevo u svom odgovoru navodi sledeće:

- da je Konkurencijsko vijeće pogrešno donijelo Zaključak o pokretanju postupka i da smatraju da je zahtjev Udruženja trebalo odbiti kao nedopušten. Kao razlog navodi se da se odredbe članka 4. stavak (1) Zakona, koje propisuju zabranjena konkurencijska djelovanja, u vidu sporazuma, ugovora, pojedinih odredbi sporazuma ili ugovora, zajedničkih djelovanja, izričitih ili prećutnih dogovora gospodarskih subjekata, kao i odluka udruženja gospodarskih subjekata, ne mogu primjeniti na osporavanu Odluku, s obzirom da je to odluka nositelja državne vlasti, Vlade Županije Sarajevo koja se temelji na zakonu. Da ona ne predstavlja sporazum, ugovor, djelovanje ili dogovor gospodarskih subjekata i da Županija Sarajevo nije gospodarski subjekt, nego nositelj državne vlasti;
- da je Zahtjev Udruženja neosnovan iz razloga što je osporavani članak 20. nove Odluke sukladno članku 4. stavak (3) Zakona, u smislu da sporazumi iz stavka (1) ovog članka nisu zabranjeni, ako doprinose unapređenju proizvodnje ili distribucije roba i/ili usluga unutar Bosne i Hercegovine ili promociji tehničkog i ekonomskog razvoja, pri čemu potrošačima omogućavaju pravičan udio koristi koja iz njih proizilazi, a koji nameću samo ograničenja neophodna za postizanje ciljeva i neomogućavaju isključivanje konkurencije u bitnom dijelu predmetnih proizvoda. Da su odredbe članka 20. upravo u funkciji doprinosa unapređenja proizvodnje lijekova u Bosni i Hercegovini i tehnološkog i ekonomskog razvoja Bosne i Hercegovine, a da je potreba za tim posebno izražena zbog opšte ekonomske situacije u zemlji, usljed njene ratom razorene ekonomije i industrije. Pored toga navodi se da su mjere zaštite i podsticanja domaće farmaceutske industrije uobičajena praksa velikog broja zemalja u razvoju i da je to sukladno konceptu "nacionalne politike lijekova", koju je osamdesetih godina prošlog vijeka kao preporuku uvela Svjetska zdravstvena organizacija. Da su odredbe članka 20. nove Odluke sukladne Politiku lijekova Federacije BiH, koju je donijela Vlada Federacije BiH, a kojom se utvrđuje pravilo da se u cilju zaštite i podsticaja domaće proizvodnje, na listi lijekova prvo stavljaju lijekovi domaćih farmaceutskih kompanija, a zatim lijekovi iz uvoza, osim u slučaju kada domaća proizvodnja nije u mogućnosti da odgovori ukupnim potrebama tržišta;
- da je lista lijekova iz sporne Odluke samo jedan segment u tržištu lijekova, čija se potrošnja finansira iz sredstava obveznog zdravstvenog osiguranja, a sredstva se obezbjeđuju iz doprinosa osiguranika, koji se u najvećem njegovom dijelu obezbjeđuje iz doprinosa domaćih obveznika;
- da se potrošačima - krajnjim korisnicima primjenom odredbi članka 20. nove Odluke u potpunosti obezbjeđuje dostupnost svih esencijalnih lijekova.
- da odredbe članka 20. nove Odluke ne isključuju konkurenciju stranih proizvođača u bitnom dijelu proizvoda, u smislu članka 4. stavaka (3) točke b) Zakona, s obzirom da su lijekovi stranih proizvođača na listi lijekova u Bosni i Hercegovini zastupljeni sa 3/4 , a domaći proizvođači lijekova sa 1/4 ukupnog broja lijekova na listi lijekova. Također, na listi lijekova nove Odluke Županije Sarajevo nalazi se 316 ili 74% lijekova stranih proizvođača, a 113 ili 26% lijekova domaćih proizvođača. Tako je prema ovim navodima konkurencija na tržištu lijekova u najvećem dijelu Bosne i Hercegovine slobodna, a lista lijekova iz nove Odluke, koja se finansira sredstvima zdravstvenog osiguranja, predstavlja samo jedan manji segment tržišta, gdje su također strani proizvođači većinom zastupljeni, što opovrgava navode Podnosioca zahtjeva da se odredbama članka 20. nove Odluke obezbjeđuje prevladavajući položaj domaćim proizvođačima lijekova.

Konkurencijsko vijeće je u daljnjem postupku, radi prikupljanja mjerodavnih podataka, tražilo dodatne podatke i informacije od stranaka u postupku koji su u ostavljenom roku dostavljeni.

Konkurencijsko vijeće je ocijenilo da je za utvrđivanje činjeničnog stanja i ocjenu raspoloživih dokaza u predmetnom slučaju potrebno izvršiti dopunsku analizu, obzirom da je riječ o osjetljivoj privrednoj grani, te je sukladno članku 41. stavak (2) Zakona, dana 24.07.2008. godine, pod brojem 01-01-26-048-23-II/07, donijelo Zaključak o produženju roka za donošenje rješenja za dodatna 3 (tri) mjeseca.

Nakon analize dostavljenih i prikupljenih podataka, Konkurencijsko vijeće je imajući u vidu činjenicu da se u ovom predmetu radi o strankama sa suprostavljenim interesima, sukladno članku 39. Zakona, zakazalo usmenu raspravu.

Dana 08.09.2008. godine, zakonski zastupnik Vlade Županije Sarajevo, je u sjedištu Konkurencijskog vijeća izvršilo uvid u spis.

Usmena rasprava je održana dana 11.09.2008 godine u sjedištu Konkurencijskog vijeća.

Neposredno prije početka usmene rasprave od strane Podnositelja zahtjeva, odnosno njegovog punomoćnika, zaprimljen je akt pod brojem: 01-01-26-048-27-II/07 od dana 11.09.2008. godine, kojim se obavještava Konkurencijsko vijeće da neće moći prisustvovati usmenoj raspravi te traži da se usmena rasprava održi i bez njegovog prisustva. Također navodi da u cijelosti ostaje kod navoda iz Zahtjeva za pokretanje postupka od 25.12.2007. godine, te ostalih dopisa i dopuna Zahtjeva u ovom predmetu.

Usmenoj raspravi nije prisustvovao predstavnik Podnositelja zahtjeva, a od strane druge stranke u postupku, Vlade Županije Sarajevo, prisustvovali su: zamjenik pravobranioca Županije Sarajevo, sekretar u Ministarstvu zdravstva Županije Sarajevo i pomoćnik misnistra za farmaciju Ministarstva zdravstva Županije Sarajevo.

U toku usmene rasprave zastupnici Vlade Županije Sarajevo su ostali pri svom prijedlogu da se zahtjev Podnositelja zahtjeva odbije i u suštini ponovili svoje stavove koje su naveli u odgovoru na Zahtjev o pokretanju postupka. Kako bi podkrijepili svoje tvrdnje, pored do sada dostavljene dokumentacije, priložili su sledeće dokumente: Odluku o davanju suglasnosi na dokument Politika lijekova u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine FBiH", broj: 19/08) i prijedlog dokumenta Politika lijekova u Federaciji Bosne i Hercegovine; Uporedni pregled proizvodnje i prodaje lijekova u BiH u 2006. godini i procjena za 2007. godinu, sačinjen od strane gospodarskog subjekta "Farmavita" d.o.o. Sarajevo; pregled stanja prodaje lijekova na tržištu Hrvatske i Srbije za 2007. godinu i procjena tržišta lijekova u BiH za 2007. godinu od strane gospodarskog subjekta "Bosnalijek"; Popis lijekova koji su u toku 2007. godine skinuti sa Liste lijekova koji se propisuju i izdaju na teret Zavoda zdravstvenog osiguranja Županije Sarajevo.

U toku usmene rasprave, a u cilju boljeg sagledavanja načina rada Komisije za lijekove Zavoda zdravstvenog osiguranja Županije Sarajevo, predstavnici Vlade Županije Sarajevo izjavili su da će Konkurencijskom vijeću naknadno dostaviti kriterije o načinu rada Komisije za lijekove.

Pored navedenih dokumenata predočena su i dva odgovora na dopise gospodarskog subjekta "Farmavita" d.o.o. Sarajevo upućene Agenciji za statistiku Bosne i Hercegovine i Upravi za indirektno oporezivanje Bosne i Hercegovine, kojima su traženi statistički podaci o prometu stranih i domaćih lijekova na tržištu Bosne i Hercegovine, kao i podaci o uvozu lijekova u Bosnu i Hercegovinu. S obzirom da navedenim dopisima nisu dobijeni traženi podaci, predstavnici Vlade

Županije Sarajevo insistirali su na tome da bi za dalji tok postupka bilo značajno da Konkurencijsko vijeće zvanično zatraži podatke od navedenih institucija.

Nakon završetka usmene rasprave, a po zahtjevu predstavnika Vlade Županije Sarajevo, Konkurencijsko vijeće je dana 15.09.2008. godine, pod brojem: 01-01-26-048-32-II/07 uputilo dopise Upravi za indirektno oporezivanje Bosne i Hercegovine i Agenciji za statistiku Bosne i Hercegovine, kojima su traženi podaci o prometu domaćih i stranih proizvođača lijekova na tržištu Bosne i Hercegovine.

Dana 02.10.2008. godine Konkurencijsko vijeće je zaprimilo dopis broj: 01-01-26-048-35-II/07 od Uprave za indirektno oporezivanje BiH da ne raspolažu sa traženim podacima.

Sukladno obvezi koju su preuzeli na usmenoj raspravi, Pravobranilaštvo Županije Sarajevo dostavilo je Konkurencijskom vijeću akt Ministarstva zdravstva Županije Sarajevo, zaprimljen dana 23.09.2008. godine, pod brojem: 01-01-26-048-34-II/07, u kojem se navode kriteriji o načinu rada Komisije za lijekove Zavoda zdravstvenog osiguranja Županije Sarajevo.

Sukladno članku 3. Zakona, te člankovima 4. i 5. Odluke o utvrđivanju mjerodavnog tržišta ("Službeni glasnik BiH", broj: 18/06), Konkurencijsko vijeće je odredilo mjerodavno tržište za predmetni slučaj.

Mjerodavno tržište se određuje kao tržište određenih proizvoda koji su predmet obavljanja djelatnosti gospodarskih subjekata na određenom zemljopisnom području.

Mjerodavno tržište proizvoda obuhvata sve proizvode koje potrošači i/ili korisnici smatraju međusobno zamjenjivim, pod prihvatljivim uvjetima, imajući u vidu naročito njihove bitne karakteristike, kvalitet, uobičajenu namjenu, način uporabe, uvjete prodaje i cijene.

Mjerodavno zemljopisno tržište obuhvata cjelokupan ili značajan dio teritorija Bosne i Hercegovine na kojem gospodarski subjekti djeluju u prodaji i/ili kupovini mjerodavnog proizvoda pod jednakim ili dovoljno ujednačenim uvjetima i koji to tržište bitno razlikuju od uvjeta tržišne konkurencije na susjednim zemljopisnim tržištima.

Mjerodavno tržište koje je Konkurencijsko vijeće odredilo za predmetni slučaj je tržište izdavanje lijekova na recept koji se nalaze na Listi lijekova osiguranim licima na teret novčanih sredstava Zavoda zdravstvenog osiguranja Županije Sarajevo na području Županije Sarajevo.

Prilikom alalize mjerodavnog tržišta kao posmatrana godina uzeta je 2007. godina, kao godina koja je prethodila Zaključku o pokretanju postupka.

Na temelju podataka dostavljenih od strane Ministarstva zdravstva Županije Sarajevo, izvršena je analiza zastupljenosti domaćih i stranih proizvođača lijekova na mjerodavnom tržištu.

U Tablici br.1 prikazana je zastupljenost farmaceutskih kuća prema broju izdatih recepata i vrijednosti na Listi lijekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava Zavoda zdravstvenog osiguranja Županije Sarajevo u 2007. godini.

Tablica br. 1

R.b.	Farmaceutska kuća	Broj izdatih recepata	Vrijednost (KM)
1.	BOSNALIJEK, FBiH	(..)** ¹	(..)**
2.	LEK, Slovenija	(..)**	(..)**
3.	KRKA, Slovenija	(..)**	(..)**
4.	PLIVA, Hrvatska	(..)**	(..)**
5.	BERLIN CHEMIE, SR Njemačka	(..)**	(..)**
6.	NOVO NORDISK, Danska	(..)**	(..)**
7.	GLAXO WELCOME, V. Britanija	(..)**	(..)**
8.	JADRAN, Hrvatska	(..)**	(..)**
9.	BELUPO, Hrvatska	(..)**	(..)**
10.	FARMAVITA, FBiH	(..)**	(..)**
11.	ABBOTT, SAD	(..)**	(..)**
12.	ELI LILLY, V. Britanija	(..)**	(..)**
13.	ALKALOID, Makedonija	(..)**	(..)**
14.	H. LA ROCHE, Švajcarska	(..)**	(..)**
15.	SANOFI AVENTIS, Francuska	(..)**	(..)**
16.	Ostali (strani proizvođači)	(..)**	(..)**
UKUPNO:		2.761.893	47.904.903,00

Iz navedene tablice proizilazi da je ukupan broj izdatih recepata sa Liste lijekova u 2007. godini 2.761.893, ukupne vrijednosti u iznosu od 47.904.903,00 KM. Od toga broj izdatih recepata koji se odnosi na domaće proizvođače lijekova iznosi 1.739.706 u vrijednosti od 28.098.863,37 KM, a broj izdatih recepata koji se odnose na strane proizvođače lijekova je 1.022.187 u vrijednosti od 19.806.039,63 KM.

Procentualno izražen broj i vrijednost lijekova izdatih na recept sa Liste lijekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava Zavoda zdravstvenog osiguranja Županije Sarajevo u 2007. godini, prikazan je u Tablici br.2.

Tablica br. 2

Proizvođači lijekova	Broj izdatih recepata (%)	Vrijednost (%)
Domaći	62,99	58,66
Strani	37,01	41,34
Ukupno:	100,00	100,00

Iz podataka koji su navedeni u tablicama proizilazi da su domaći proizvođači lijekova na mjerodavnom tržištu u 2007. godini i vrijednosno i po broju izdatih recepata bili zastupljeniji od stranih proizvođača lijekova. Domaći proizvođači lijekova u oba segmenta su zastupljeni na mjerodavnom tržištu sa više od 50%.

U dopisu Zavoda zdravstvenog osiguranja Županije Sarajevo, koji je dostavljen na samoj usmenoj raspravi, se navodi da je u 2007. godini izvršena zamjena jedanaest (11) lijekova koji se nalaze na Listi lijekova inozemnih proizvođača sa domaćim proizvođačima lijekova, čime je izvršena određena ušteda novčanih sredstava.

¹ (..)**- Podaci predstavljaju poslovnu tajnu

Konkurencijsko vijeće je cjeneći sve činjenice i dokaze koji su izvedeni u predmetnom postupku, utvrdilo da se novom Odlukom krše odredbe članka 4. stavak (1) točka b) Zakona iz sljedećih razloga:

Konkurencijsko vijeće smatra da su neutemeljeni navodi Vlade Županije Sarajevo da se članak 4. stavak (1) Zakona ne može primjeniti na osporavanu Odluku, jer je to odluka nositelja državne vlasti, Vlade Županije Sarajevo koja se temelji na zakonu.

Članom 2. stavak (1) točka b) Zakona je propisano da se njegove odredbe primjenjuju i na organe državne uprave i lokalne samouprave, kada posredno ili neposredno sudjeluju ili utiču na tržište, odnosno kada svojim djelovanjem sprječavaju, ograničavaju ili narušavaju tržišnu konkurenciju na mjerodavnom tržištu.

U članku 4. stavak (1) Zakona je navedeno da su zabranjeni sporazumi, ugovori, pojedine odredbe sporazuma ili ugovora, zajednička djelovanja, izričiti ili prećutni dogovori gospodarskih subjekata, kao i odluke gospodarskih subjekata (podrazumijeva i odluke koje donose tijela državne uprave i lokalne samouprave – član 2. stavak (1) Zakona).

Sukladno navedenom, nesporno je da je Vlada Županije Sarajevo, u smislu navedenih odredbi Zakona, tijelo lokalne samouprave i da je svojim djelovanjem posredno utjecala na relevantno tržište, nametanjem ograničenja i time utjecala na sprječavanje, ograničavanje i narušavanje tržišne konkurencije.

Člankom 20. stavak (1) nove Odluke propisano je da će redovitom godišnjom revizijom i svaka tri mjeseca nakon iste Komisija za lijekove pri Zavodu za zaštitu zdravlja Županije Sarajevo, vršiti zamjenu lijekova inostranog proizvođača koji se nalaze na Listi lijekova sa lijekom domaćeg proizvođača registriranog na području Federacije BiH, identičnog generičnog sastava, oblika i jačine, za koji je u međuvremenu dobijeno odobrenje nadležnog organa za stavljanje lijeka u promet i podnesen zahtjev Komisiji za uvrštavanje na Listu lijekova.

Ovakvim načinom zamjene lijeka stranog proizvođača lijekom domaćeg proizvođača koji se nalaze na Listi lijekova, za Komisiju za lijekove je utvrđena obveza zamjene, čime se direktno utječe na sprječavanje, ograničavanje i narušavanje konkurencije na mjerodavnom tržištu izdavanja lijekova na recept koji se nalaze na Listi lijekova osiguranim licima na teret novčanih sredstava Zavoda zdravstvenog osiguranja Županije Sarajevo na području Županije Sarajevo. Ovom Odlukom se sprječava konkurencija na mjerodavnom tržištu, te osnovni tržišni principi (kvalitet, cijena, kontinuitet isporuke i snabdijevanja i dr.) ne mogu se primijeniti. U ovom slučaju inostrani proizvođači lijekova su isključeni iz konkurencije na mjerodavnom tržištu bez obzira na sve bitne karakteristike lijeka i ostale elemente i stavljeni su u neravnopravan položaj u odnosu na domaće proizvođače lijekova u Federaciji BiH.

Dakle, inostrani proizvođač skida se sa Liste lijekova uz jedini uvjet da domaći proizvođač proizvede lijek istog generičkog sastava, oblika i jačine. Navedena tri parametra su dovoljna da se izvrši zamjena lijeka inostranog sa domaćim proizvođačem čime se ne uzima u obzir interes krajnjeg potrošača.

Člankom 20. stavak (2) nove Odluke je propisano da kada dva ili više domaćih proizvođača registriranih na području Federacije BiH registriraju lijek istog generičkog sastava, oblika, jačine u odnosu na lijek inostranog proizvođača a koji se već nalazi na Listi lijekova, lijek domaćih proizvođača se stavlja na Listu kao zamjena lijeka inostranog proizvođača.

Ovom odredbom nove Odluke se, pored sprječavanja, ograničavanja i narušavanja tržišne konkurencije stranih proizvođača lijekova sa domaćim, ukida i konkurencija između domaćih proizvođača lijekova u Federaciji BiH. Naime, ovdje se domaći proizvođači lijekova u Federaciji BiH ravnopravno stavljaju na Listu lijekova. Dakle, člankom 20. stavak (1) i (2) nove Odluke se sprečava, ograničava i narušava konkurencija na mjerodavnom tržištu jer je dovoljno da domaći proizvođač(i) proizvede lijek koji je na Listi lijekova i time se isti skida sa Liste inostrani proizvođač lijeka.

Navodi Vlade Županije Sarajevo da je članak 20. nove Odluke sukladan članku 4. stavak (3) Zakona, koji propisuje da sporazumi nisu zabranjeni ako doprinose unapređenju proizvodnje ili distribuciji roba i/ili usluga u Bosni i Hercegovini, pri čemu potrošačima omogućavaju pravičan udjel koristi koja iz njih proizilazi, u suprotnosti su sa tačkom b) istog stavka koji kao uvjet nameće to da se takvim sporazumima ne omogućava isključivanje konkurencije u bitnom dijelu predmetnih proizvoda ili usluga. Kako je već navedeno u Tablicama br. 1. i 2. domaći proizvođači lijekova u 2007. godini su bili zastupljeni na mjerodavnom tržištu više od 50%, te daljim sprovođenjem spornih odredbi članka 20. nove Odluke, će se nastaviti dalja zamjena lijekova inozemnih proizvođača sa domaćim. Dakle, jasno je da ovakve odredbe članka 20. nove Odluke sprječavaju, ograničavaju i narušavaju konkurenciju u bitnom dijelu mjerodavnog tržišta prometa lijekova koji se obezbjeđuju na teret sredstava Zavoda zdravstvenog osiguranja Županije Sarajevo na području Županije Sarajevo.

Sukladno navedenom, Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da predmetna Odluka sprječava, ograničava i narušava tržišnu konkurenciju na tržištu izdavanja lijekova na recept koji se nalaze na Listi lijekova osiguranim licima na teret novčanih sredstava Zavoda zdravstvenog osiguranja Županije Sarajevo, u smislu članka 4. stavak (1) točke b) Zakona jer vrši ograničavanje tržišta dovodeći inostrane proizvođače lijekova u neravnopravan položaj u odnosu na domaće proizvođače lijekova.

Sukladno navedenom, Konkurencijsko vijeće je naložilo Vladi Županije Sarajevo da u roku od 3 (tri) mjeseca izmjeni odredbe članka 20. osporavane Odluke i da o izvršenju iste dostavi dokaze Konkurencijskom vijeću.

Nakon sagledavanja svih mjerodavnih činjenica i dokaza, Konkurencijsko vijeće je odlučilo kao u izreci ovog Rješenja.

Pouka o pravnom lijeku

Protiv ovog Rješenja nije dozvoljen priziv. Nezadovoljna stranka može pokrenuti upravni spor pred Sudom Bosne i Hercegovine u roku od 30 dana od dana prijema ovog Rješenja, odnosno od dana njegove objave.

Predsjednik

Ibrica Lakišić